

S. F.

"Ciesielstwo polskie", Franciszek Kopkowicz, Warszawa 1958 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 6/2, 333

1961

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Julian Tuwim, *Czary i czarty polskie oraz wypisy czarnoksiężskie*. Napisał, wybrał i przypisał zaopatrzył Julian Tuwim. D. 1923, Czytelnik, Warszawa 1960, s. 461.

Z dwu części tej niezwykle fascynującej książki pierwsza (*Czary i czarty polskie*) charakteryzuje w oparciu o stosunkowo bogaty materiał źródłowy dzieje czarownicy i zabobonu w Polsce, druga natomiast (*Wypisy czarnoksiężskie*) daje próbę antologii polskiej literatury magicznej. Zawiera ona przedruki dzieł bardzo rzadkich, często białych kruków, niezmiernych szerszemu ogółowi.

Autor nie rości sobie pretensji, aby praca jego uchodziła za dzieło naukowe. Uważa siebie za „dyletanta i kompilatora, szperacza i bibliofila... zbieracza, kolekcjonera, amatora białych kruków, magazynów starożytności, zamilowanego w poznawaniu dziejów kultury, a szczególnie jej osobliwości” (s. 10—11). Istotnie, książka ta nie jest analitycznym dziełem naukowym, lecz raczej trzymającym się kurczowo źródł opisem oraz zbiorem faktów i obrazów do dziejów czarnoksiężstwa w Polsce. Jednakże nie sposób nie podnieść wartości materiału źródłowego mogącego być zachętą dla badacza, który zgłębi i poszerzy dociekania źródłowe, skonfrontuje zebrany materiał z rozwojem nauk przyrodniczych i humanistycznych i opracowując go według najnowszych metod naukowych wyciągnie z niego prawidłowe wnioski.

J. Bb.

Franciszek Kopkowicz, *Ciesielstwo polskie*. Arkady, Warszawa 1958, s. 380.

Ciesielstwo to wprawdzie technika jeszcze użytkowana, ale w większym stopniu to już całkowicie zapisana, piękna zresztą, karta historii budownictwa. Ten stan znalazł odbicie w pracy Kopkowicza, która oscyluje między podręcznikiem ciesielstwa a jego historią. Element historyczny przewija się w całości materiału jakkolwiek poświęcono mu w zasadzie tylko rozdział pierwszy, *Zarys historii i przegląd zabytków ciesielstwa polskiego*, trzynasty: *Zdobnictwo ciesielskie i czternasty: Zagadnienia konserwatorskie*. Rozdziały te potraktowane zostały ze zbyt wielkim położeniem nacisku na stronę historyczną, podczas gdy zagadnienia rozwoju techniki ustąpiły tu na drugi plan.

Tego rodzaju publikacja jest jednak bardzo potrzebna, jeżeli wziąć pod uwagę potrzeby prac konserwatorskich w zakresie budownictwa drewnianego, czy dachów w zabytkowych budowach murowanych. Kończący dziś politechnikę inżynier, który w pracach tych będzie brał udział, znajdzie u Kopkowicza wiadomości wyparte już z podręczników akademickich przez nawał nową wiedzę, a nie będące jeszcze przedmiotem studiów historii techniki, czy kultury materialnej.

Na uwagę zasługuje też liczny materiał ilustracyjny, niestety nie zawsze dobrze reprodukowany.

S. F.

Kazimierz Sawicki, *Pięć wieków geodezji polskiej. Szkice Historyczne od XV do XIX wieku*. Państwowe Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych, Warszawa 1960, s. 258.

Autor *Szkiców historycznych z dziejów geodezji polskiej* postawił sobie za cel przedstawić w sposób popularny rozwój tej dyscypliny w ciągu pięciu stuleci — od XV do XIX wieku. Z dwóch różnych objętościowo części tej interesującej publika-